

**Lappeenranta
Linnoitus
Kehruuhuoneenkuja 6
maankaivamisen
arkeologinen valvonta
2019**

Hannu Poutiainen

Tilaja: Saimaan tukipalvelut Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Valvonta	2
Kartat	7

Kansikuva: Rakennuksen itäseinustaa ennen maa-aineksen kuorimista. Luoteeseen.

Perustiedot

Alue: Lappeenrannan linnoituksessa ja vanhalla asemakaava-alueella (muinaisjäännösrekisterin tunnus 1000007474) sijaitseva Kaupunginarkiston rakennuksen, Kehruuhuoneenkuja 6, itä ja etelä seinusta.

Tarkoitus: Valvoa tuleeko maankaivamistyötä tehtäessä esiin kiinteää muinaisjäännöstä tai muita arkeologisia jäännöksiä..

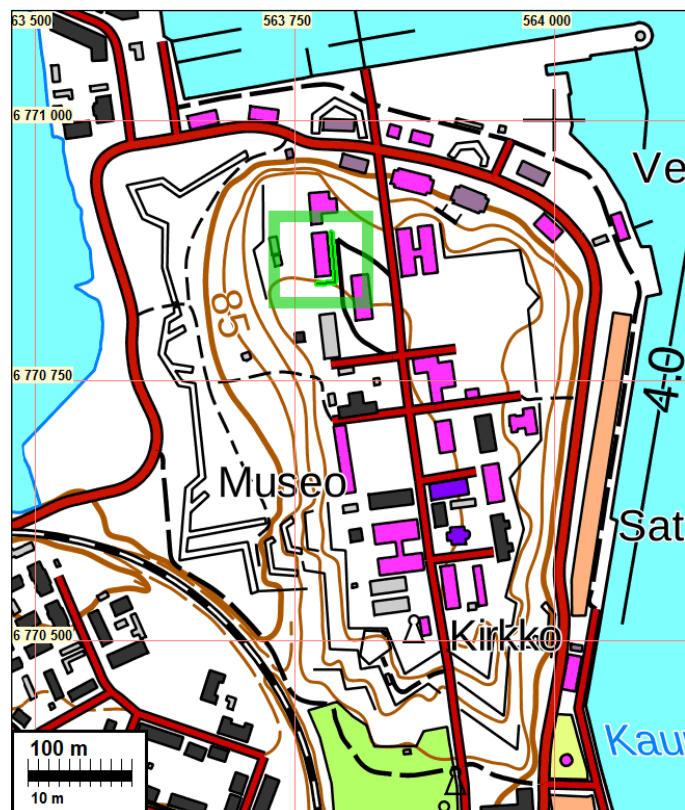
Työaika: Maastotyö 6. ja 7.5..2019

Kustantaja: Saimaan tukipalvelut Oy

Tutkimuslupa: 25.04.2019 MV/54/05.04.01.02/2019.

Tekijät: Mikroliitti Oy, Hannu Poutiainen. Valmistelu ja raportin koostaminen Timo Jussila.

Tulokset Maa-aineksen kuorinnassa paljastui kenttäkiveystä kolmesta eri kohdasta entisen kasarmirakennuksen itäseinän viereltä. Kiveystä on metrin levyisenä yhteensä noin 14 m matkalla. Kenttäkiveys dokumentoitiin, mutta sitä kaivettu pois. Suunnitelmien mukaan se tulee jäämään uuden kiveyksen ja kivituhkakerroksen alle.

Valvontapaikka vihreän suorakaiteen sisällä, vihreällä viivalla

Valvonta

Saimaan tukipalvelut Oy kunnostaa Kehruuhuoneenkuja 6 rakennuksen (Kaupungin arkiston talo) edessä olevaa kiveystä. Rakennus lähiympäristöineen sijaitsee alueella, jolla vuonna 2003

tehdyn kaupunkiarkeologisen selvityksen (Museovirasto/Teemu Mökkönen) perusteella on todennäköisesti säilynyt 1600-luvun kerrostumia. Saimaan tukipalvelut Oy tilasi kiveyksen kunnostamiseen liittyvän maankaivuutyön arkeologisen valvonnan Mikroliitti Oy:ltä. Valvonnan teki Hannu Poutiainen 6. ja 7.5.2019.

Arkeologinen valvonta suoritettiin katuosoitteessa Kehruuhuoneenkujalla 6 olevan rakennuksen seinustalla. Se sijaitsee linnoituksen pohjoisosassa. Alun perin sotilaskasarmiina toiminut rakennus, joka on valmistunut 1900-luvun alussa, on muurattu punatiilestä ja rapattu. Nykyisin rakennuksessa toimii Lappeenrannan kaupunginarkisto.

Maa-aineksen kuorinta itäseinustalla aloitettiin paikasta, joka sijaitsee rakennuksen kaakkoiskulmasta noin 5,3 m pohjoiseen, mihin saakka kiveys oli asennettu aiemmin. Kiveyksen reunasta noin 3 m pohjoiseen on kiviperustukseen sivuun asennettu suojakangas tai -matto. Sen kohdalle on seinämän vierustalle laitettu tasarakeinen hiekka. Ko. kohdalla sekoittunutta pintamaata poistettiin noin 20 cm vahvuudelta. Nurmikon puolella kaivetussa kohdassa oli 10 cm multaa. Sen alla on epäyhtenäinen ja ohut kerros hiekkaa ja sen alla sekoittunut kerros, jossa on laastia ja tiilenkappaleita. Vastaavanlaisia kerroksia oli koko sillä matkalla, jolla maa-ainesta kuorittiin. Maa-ainesta kuorittiin myös pohjoisseinustalla. Siellä on ajettua tasarakeista hiekkaa uuden kiveyksen asennussyvyyttä syvemmälle.

Vasemmalla: rakennuksen itäseinustaa ennen maa-aineksen kuorimista. Oikealla: maa-ainesta kuoritaan kaivinkoneella rakennuksen seinustalta. Etualalla jo aiemmin asennettua kiveystä. Luoteeseen.

Alla vas: ajettua hiekkaa ja suojakangas tai -matto rakennuksen seinustalla. Oikealla: vanhaa, esiin kaivettua kenttäkiveystä (vas.) ja rännin alle asennettu moderni kiveys. Rännin vieressä näkyy kaapelia, jonka asentamisen yhteydessä vanhaa kenttäkiveystä on rikottu. Kuva luoteeseen.

Kiveys 1

Rakennuksen kaakkoisnurkasta 13 m pohjoiseen osuttiin seinän vierustalla kenttäkiveykseen. Sitä on kivijalan ulkoreunasta mitattuna noin 1 m leveydeltä. Kivet ovat pyöreähköjä mukulakiviä, koko noin 5x5 cm – 10x16 cm. Kiveyksen päällä oli sekoittunutta humuksensekaista kivennäismaata, kivien päällä ja väleissä laastia, kirkasta tasolasia (ikkunalasia), tiilensiruja, paikoin myös pikeä, pullolasia, fajanssia sekä rautanauvoja, joista muutamat takonauvoja. Kivien väleistä paljastui myös sellaisia tiilenkappaleita, joissa on kiinni laastia: sen perusteella kyseessä on purkujäte. Ehjää kiveystä on (säilynyt) 1,8 m matkalla. Sen rikkoo sadevesirännin kohdalle maahan kaivettu roilo, johon on asennettu kaapeli.

Kaapelikaivannon jälkeen kiveys jatkuu pohjoiseen runsaan 4 matkalla, eli yhteensä sitä on noin 6 m matkalla. Pohjoisosassa kiveys muuttuu hajanaisemmaksi ja hieman kapeammaksi, leveys siellä on 0,9 m. Maa-aineksen seassa kiveyksen päällä oli runsaasti laastia, tiiltä, ikkunalasia ja muutamia rautanauvoja. Kiveyksen pohjoispuolelta löytyi pala valkoista koristelematonta posliinia.

Vasemmalla: kiveystä 1 osin esiinkaivettuna. Kenttäkiveyksen kiviä ei kaivettu kokonaan esiin, koska ne irtoavat helposti paikoiltaan. Kuvan keskivaiheilla näkyy rännin kohdalla kaapelinauhaa ja rikutun kiveyksen paikkaa. Kuva etelään. Oikealla: Kiveystä 1 osin esiin kaivettuna. Kuvan etualalla näkyy rännin ja latan kohdalla rikutun kiveyksen paikkaa. Kuva etelään.

Vasemmalla: Vanhan kenttäkiveyksen päällä olevaa purkujätettä, tiilenkappaleita ja laastia. Oikealla: Sekoittuneen purkukerroksen rautaesineitä: takopultti tms., hihnansolki ja rautanauula.

Vasemmalla: Sekoittuneen maa-aineksen ja purkukerroksen löytöjä: koristekaakelin tms. kappale ja eläinten luita. Oikealla: Sekoittuneen maa-aineksen ja purkukerroksen löytöjä: lasipullon (lääkepullon tms.) suuosan kappale, ikkunalasia ja fajanssiastian siru.

Kiveys 2

Toinen selvä kiveys paljastui edellisestä 11 m pohjoiseen. Kiveys on paikoin epäyhtenäinen, mutta siinä on yhdessä kohdassa selvä reunakiveys kookkaammista kivistä (suurimmat 15x20 cm) ja niiden sekä kivijalan välisellä alueella on suhteellisen tiivis kiveys. Pohjoisempi osa samasta kiveyksestä poikkeaa edellä kuvatusta. Siinä on hyvin pienistä kivistä (pienimpien koko 4x4 cm) tehty reunakiveys, useita pieniä kiviä vierekkäin rivissä. Niiden ja kivijalan välisellä alueella on epäyhtenäinen ja harvahko kiveys, eniten kiviä on kivijalan tuntumassa seinän vieressä. Paikalla oli runsaasti tasolasin (ikkunalasin) sirpaleita, laastia muruina, levyinä ja kappaleina sekä tiiltä muruina ja rikkonaisina kappaleina, joissa kiinni myös laastia. Laastia on kiinni myös muutamissa kulmikkaissa ja pyöreähköissä suhteellisen pienissä kivissä. Materiaalin ominaisuuksien perusteella kyseessä on purkujäte.

Vasemmalla: kiveys 2 paljastettuna. Kenttäkiveys on rakennettu vaihtelevasti ja vaihtelevan kokoisista kivistä. Kuva etelään. Oikealla: kenttäkiveyksen huolellisesti asennettua reunakiveystä kuvassa vasemmalla. Kuva etelään.

Kiveys 3

Kolmas erillinen nupukivistä tehty kenttäkiveys (sen vähäinen jäännös tai täysin keskeneräinen) paljastui rakennuksen koillisnurkan tuntumasta, siitä 1,5 m etelään. Kiveyksen leveys on 1,1 m ja pituus 0,8 m.

Vasemmalla: Kenttäkiveyksen säilyneet osat paljastettuina. Etualalla kiveys 3. Kuva etelälounaaseen. Kenttäkiveyksen vähäinen jäännös tai sen keskeneräiseksi jäänyt osa. Kuva etelään.

Tulos

Maa-aineksen kuorinnassa paljastui kenttäkiveystä kolmesta eri kohdasta entisen kasarmirakennuksen itäseinän viereltä. Kiveystä on metrin levyisenä yhteensä noin 14 m matkalla. Kiveyksen päällä oli valtaosin tiilenkappaleista, laastista ja ikkunalasin sirpaleista koostuva purkukerros. Lisäksi löytyi muutamia takonauloja, fajanssiastian siruja ja eläinten luita. Niitä ei otettu talteen. Ottaen huomioon purkukerroksen luonteen on mahdollista, että se on muodostunut esim. rakennuksen ikkunoiden uusimisen yhteydessä. Kasarmirakennus on 1900-luvun alusta, ja esinelöydöt ovat sen seikan kanssa yhteensopivat.

Kenttäkiveys dokumentoitiin, mutta sitä kaivettu pois. Suunnitelmien mukaan se tulee jäämään uuden kiveyksen ja kivituhkakerroksen alle.

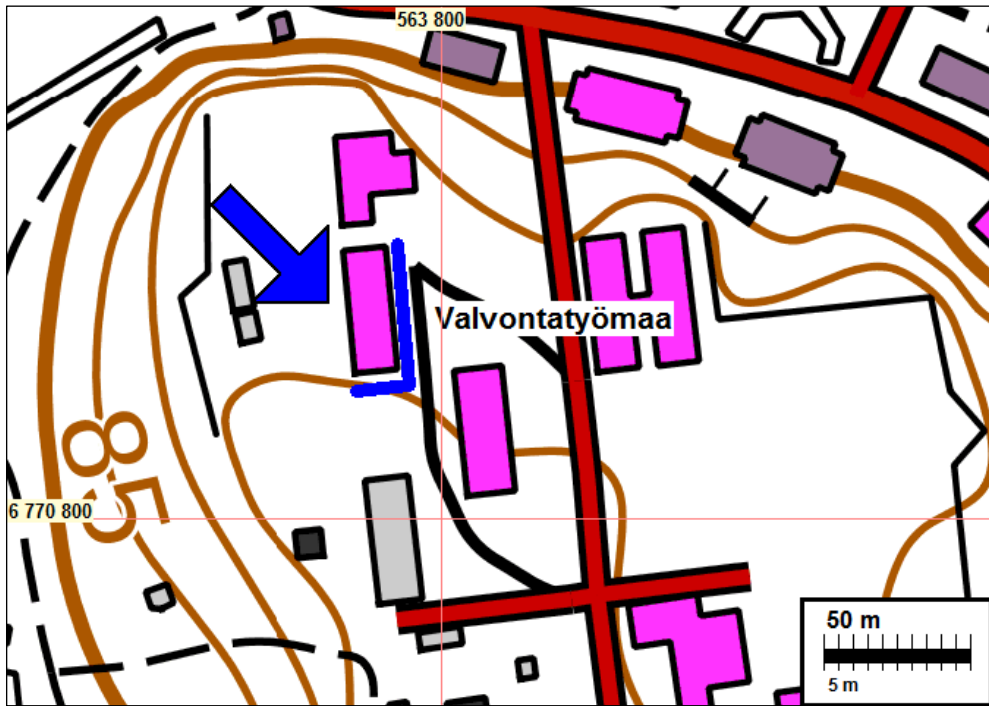

Vasemmalla: maa-aines kuorittuna rakennuksen itäisivulta uuden kiveyksen asentamista varten. Kuva luoteeseen. Oikealla: rakennuksen itäseinustan vanhaa kenttäkiveystä (vas.). Pohjoisseinustalla on ajettua hiekkaa uuden kiveyksen asennussyvyyttä syvemmälle. Kuva lounaaseen.

14.5.2019

Hannu Poutiainen

Kartat

Karttaotteet: *Mökkönen, T. 2003. Lappeenranta - Villmanstrand. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Tutkimusraportti. Museovirasto.*

Nykyisen Kaupunginarkiston rakennus värjätty Mökkösen raportin karttojen päälle sinisellä. Vasemmalla rakennukset v. 1750-luvun lopulta (Mökkönen liitekartta 3.5) sinipunaisella. Oikealla rakennukset v. 1775 (Mökkönen liitekartta 3.6)

Ote vuoden 1838 Gyldenin asemakaavasta (Mökkösen raportin liitekartta 3.7).